

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 315

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 3 mai 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 699 din 29 noiembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală	2–5
Decizia nr. 771 din 15 decembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969.....	6–9
Decizia nr. 772 din 15 decembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal	10–13
ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ	
8. — Normă pentru modificarea și completarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 1/2015 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii administrate privat	14–15
9. — Normă pentru modificarea și completarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 2/2011 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii facultative, aprobată prin Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 2/2011.....	15–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 699**

din 29 noiembrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Zoltan Boer în Dosarul nr. 10.984/111/2012 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.477D/2015.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției, apărătorul ales Norel Neagu, cu împuternicire avocațială la dosar. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul apărătorului autorului excepției, care solicită admiterea acesteia, pentru argumentele invocate în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală. Astfel, susține că dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, întrucât creează discriminare între procuror și partea civilă, pe de o parte, și inculpat, pe de altă parte, având în vedere că acesta din urmă nu poate formula recurs în casație în situația în care instanța de apel, în mod greșit, nu a dispus încetarea procesului penal.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate. În acest sens arată că partea civilă și inculpatul nu se găsesc în aceeași situație juridică raportat la ipoteza reglementată de dispozițiile de lege criticate. Astfel, în cazul în care instanța de apel, în mod greșit, dispune încetarea procesului penal, partea civilă nu poate invoca decât motivul de recurs în casație prevăzut de art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală, în timp ce inculpatul are la dispoziție calea de atac a recursului în temeiul art. 438 alin. (1) pct. 7 din Codul de procedură penală, respectiv contestația în anulare pentru cazul stabilit de art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin **Încheierea din 8 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 10.984/111/2012, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală**. Excepția a fost ridicată de Zoltan Boer cu ocazia verificării admisibilității în principiu a unei cereri de recurs în casație.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, întrucât creează discriminare între Ministerul Public și partea civilă, pe de o parte, și inculpat, pe de altă parte. Astfel, arată că numai procurorul și partea civilă au interes să promoveze calea de atac a recursului în casație în cazul în care, în mod greșit, instanța de apel a constatat existența unei cauze de încetare a procesului. În schimb, pentru situația în care instanța, în mod greșit, nu a dispus încetarea procesului penal — ipoteză în care inculpatul ar fi acela care ar avea interes în promovarea căii de atac extraordinare a recursului în casație — textul de lege criticat nu prevede o atare posibilitate. Consideră că procurorul, partea civilă și inculpatul trebuie să aibă aceleași drepturi în privința posibilității de a folosi calea de atac a recursului în casație împotriva unei hotărâri judecătorești definitive. Susține că este evidentă inegalitatea — sub aspectul dreptului de a promova recurs în casație în situația în care au fost greșit aplicate dispozițiile de lege referitoare la încetarea procesului penal —, întrucât numai procurorul și partea civilă au acest drept, în timp ce inculpatul nu are, în mod simetric, o atare posibilitate. Totodată, consideră că discriminarea este evidentă și față de scopul recursului în casație prevăzut de art. 433 din Codul de procedură penală, și anume conformitatea hotărârilor penale definitive cu regulile de drept aplicabile. În fine, arată că rațiunile pentru care a fost instituit acest caz de casare se regăsesc atât în situația în care instanța — în mod nelegal — a dispus încetarea procesului penal, cât și în ipoteza în care instanța — potrivit legii — ar fi trebuit să pronunțe încetarea procesului penal, dar nu a procedat astfel.

7. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală — prin raportare la jurisprudența constantă și neechivocă a Curții Constituționale în materia criticilor ce au vizat încălcarea, prin modul în care sunt reglementate căile de atac, a accesului la justiție și a dreptului la un proces echitabil, precum și a dreptului la un recurs efectiv — este nefondată. În intenția de a răspunde cerințelor jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și de a se conforma prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în privința asigurării celerității procesului penal prin desfășurarea acestuia într-un termen rezonabil, legiuitorul român a reconfigurat sistemul căilor de atac, reducând numărul gradelor de jurisdicție. În acest context, noua legislație procesual penală prevede o singură cale de atac ordinară, și anume apelul, recursul devenind o cale extraordinară de atac, sub denumirea de „recurs în casație”, exercitat doar în cazuri anume prevăzute de lege și numai pentru motive de nelegalitate. Așa cum reiese din expunerea de motive la proiectul noului Cod de procedură penală, recursul în casație este o cale extraordinară de atac, exercitată doar în cazuri excepționale și numai pentru motive de nelegalitate. Recursul în casație urmărește asigurarea unei practici unitare la nivelul întregii țări. Prin intermediul acestei căi extraordinare de atac — a cărei soluționare este numai în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție — este analizată

conformitatea cu regulile de drept a hotărârilor definitive atacate, prin raportare la cazurile de casare expres și limitativ prevăzute de lege. În Codul de procedură penală sunt stabilite expres hotărârile ce pot fi atacate pe calea recursului în casație, precum și cele care nu sunt supuse acestei căi extraordinare de atac. Față de specificul recursului în casație, legea impune condiții stricte cu privire la termenul de declarare, la cuprinsul cererii și la titularii căii de atac, în scopul asigurării unei rigori și discipline procesuale și al evitării introducerii, în mod abuziv, a unor recursuri care nu se încadrează în motivele prevăzute de lege. Cazurile în care se poate exercita recursul în casație vizează exclusiv legalitatea hotărârii — iar nu chestiuni de fapt —, putând constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor. Constatarea neconstituționalității unui text de lege pentru considerente ce țin de încălcarea accesului la justiție, a actelor internaționale la care România este parte, a dreptului la un proces echitabil și pentru considerente ce țin de înfăptuirea justiției ar presupune să se constate fie că părților nu li se recunoaște un grad de jurisdicție în condițiile impuse de tratatele internaționale, fie că, în raport cu persoanele aflate în aceeași situație, se prevăd condiții diferite de declarare și examinare a căii de atac, fie că textele invocate limitează dreptul la apărare. Referitor la faptul că autorul excepției consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile art. 16 din Constituție, instanța de judecată arată că respectarea egalității în drepturi nu înseamnă *eo ipso* aplicarea aceluiași regim juridic unor situații care, prin specificul lor, sunt diferite. Principiul egalității nu presupune uniformitate, ci stabilește ca la situații egale să corespundă un tratament egal, iar la situații diferite să existe un tratament diferit. Altfel spus, principiul egalității nu se opune ca o lege să stabilească reguli diferite în raport cu persoane care se află în situații diferite. Dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală sunt în acord cu prevederile care reglementează egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, întrucât recursul în casație se poate exercita numai în anumite cazuri, strict și limitativ prevăzute de legiuitor, având în vedere caracterul acestuia de cale extraordinară de atac, și nu împiedică părțile interesate să apeleze la instanțele judecătorești, să își exercite dreptul la apărare, să promoveze căile de atac ordinare prevăzute de lege și să se prevaleze de garanțiile procesuale care condiționează un proces echitabil.

8. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală este, în principal, inadmisibilă, iar, în subsidiar, neîntemeiată. Astfel, arată că autorul excepției nu critică textul de lege menționat pentru ceea ce conține acesta, ci pentru ceea ce nu conține, și anume pentru că nu permite inculpatului să promoveze un recurs în casație în ipoteza în care instanța de apel a dispus o soluție greșită, în sensul că nu a dispus încetarea procesului penal. Consideră că autorul excepției solicită, în realitate, adoptarea unei noi soluții legislative, motiv pentru care excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă. Invocă, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 99 din 13 februarie 2007. În subsidiar, opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât „situația procurorului și a inculpatului din procesul penal nu sunt identice, ci, dimpotrivă, sunt diferite”. Reamintește cele reținute prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, și anume că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință,

un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice.

10. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală sunt constituționale. Arată că textul de lege criticat nu aduce atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii, întrucât se aplică tuturor persoanelor aflate în situația reglementată de ipoteza normei juridice, fără a institui privilegii sau discriminări pe considerente arbitrare. În acest sens menționează că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, iar violarea principiului egalității și nediscriminării ar putea exista numai atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994 și Decizia nr. 41 din 11 aprilie 1996). Totodată, arată că instanța de casare nu judecă procesul propriu-zis, respectiv litigiul care are ca temei juridic cauza penală, ci judecă exclusiv dacă, din punctul de vedere al dreptului, hotărârea atacată este corespunzătoare, scopul fiind acela de a îndrepta erorile de drept comise de curțile de apel, ca instanțe de apel, prin raportare la cazurile de casare expres și limitativ prevăzute de lege. Recursul în casație declarat în cazul în care, în mod greșit, s-a dispus încetarea procesului penal poate viza fie condamnarea sau renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei — dacă este declarat de procuror sau de partea civilă —, fie achitarea inculpatului. În ipoteza inversă — la care face referire și autorul excepției de neconstituționalitate —, când în mod greșit nu s-a dispus încetarea procesului penal, nu mai este incident acest caz de recurs în casație. Situația se circumscrie motivului de contestație în anulare prevăzut de art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, și anume cazul în care inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal. În plus, menționează că normele de reglementare a competenței instanțelor judecătorești, a gradelor de jurisdicție, precum și a căilor de atac constituie reguli de procedură a căror stabilire se poate face numai prin lege, potrivit prevederilor art. 126 alin. (2) din Constituție.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală, având următorul cuprins: „*Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri: [...] 8. în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal;*”.

14. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în reglementarea anterioară, cu începere de la Codul de procedură penală din 1936, recursul a constituit o cale de atac ordinară, a cărei declanșare determina — pentru o serie de motive prevăzute de lege — verificarea legalității și a temeiniciei hotărârii atacate. În noua reglementare însă, recursul

în casație a devenit o cale extraordinară de atac, de anulare, dată în competența exclusivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Astfel, noul Cod de procedură penală a revenit la sistemul clasic al dublului grad de jurisdicție, reprezentat de judecata în fond și de cea în apel, ceea ce înseamnă că în recurs nu se rejudecă litigiul, respectiv fondul cauzei, ci se apreciază numai dacă hotărârea dată corespunde sau nu legii. Recursul în casație reprezintă, așadar, un mijloc de a repara ilegalitățile, în scopul de a asigura respectarea legii, recursul având și un rol subsidiar în uniformizarea jurisprudenței.

16. Având în vedere că recursul în casație nu are ca finalitate remedierea unei greșite aprecieri a faptelor și a unei inexacte sau insuficiente stabiliri a adevărului printr-o urmărire penală incompletă sau printr-o cercetare judecătorească nesatisfăcătoare, instanța de casare nu judecă procesul propriu-zis, ci judecă exclusiv dacă hotărârea atacată este corespunzătoare din punctul de vedere al dreptului, adică dacă aceasta este conformă cu regulile de drept aplicabile. Așadar, spre deosebire de celelalte căi extraordinare de atac — și anume contestația în anulare, care vizează îndreptarea erorilor de procedură, și revizuirea, care urmărește îndreptarea erorilor de judecată — recursul în casație are ca scop verificarea conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

17. Curtea reține că, față de specificul recursului în casație, legea impune condiții stricte cu privire la termenul de declarare, la cuprinsul cererii și la titularii căii de atac, în scopul asigurării unei rigori și discipline procesuale și al evitării introducerii, în mod abuziv, a unor recursuri care nu se încadrează în motivele stabilite de lege. Cazurile de recurs în casație, potrivit noii reglementări, se limitează la motivele prevăzute de art. 438 alin. (1) din Codul de procedură penală, și anume: nerespectarea dispozițiilor privind competența după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente; condamnarea inculpatului pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală; încetarea în mod greșit a procesului penal; lipsa constatării sau constatarea greșită a grațierii pedepsei aplicate inculpatului și aplicarea de pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege. Cu excepția primului caz de casare — necompetența instanței —, care se referă la încălcarea unor norme de procedură, celelalte motive de recurs au în vedere încălcarea legii penale, unele având implicații și în soluționarea acțiunii civile. Cazurile în care se poate exercita recursul în casație vizează exclusiv legalitatea hotărârii — iar nu chestiuni de fapt —, putând constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor. În ceea ce privește obiectul recursului în casație, fiind vorba de o cale de atac extraordinară, pot fi atacate numai hotărârile penale definitive.

18. Referitor la persoanele care pot formula cerere de recurs în casație, Curtea constată că, potrivit art. 436 alin. (1) lit. a)–c) din Codul de procedură penală, titularii acestei căi extraordinare de atac sunt: procurorul, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente. Procurorul poate declara recurs în casație atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă a cauzei. Inculpatul poate formula cerere de recurs în casație atât în ceea ce privește latura penală, cât și în ceea ce privește latura civilă, dar numai împotriva hotărârilor prin care s-a dispus condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei ori încetarea procesului penal. Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot formula cerere de recurs în casație în ceea ce privește latura civilă, iar referitor la latura penală, numai în măsura în care soluția din această latură a influențat soluția în latura civilă.

19. Curtea reține că motivul de recurs în casație prevăzut de art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală este incident atunci când în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal, corespunzând cazului de casare de la

art. 385⁹ alin. 1 pct. 16 din Codul de procedură penală din 1968. Potrivit art. 396 alin. (6) raportat la art. 16 alin. (1) lit. e)–j) din Codul de procedură penală, încetarea procesului penal se pronunță atunci când: lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale; a intervenit amnistia sau prescripția, decesul inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea inculpatului persoană juridică; a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii; există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege; există autoritate de lucru judecat; a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii. Prin urmare, cazul de casare prevăzut în art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală privește situațiile în care s-a dispus în mod greșit încetarea procesului penal pentru oricare dintre motivele de mai sus. De exemplu, pentru că lipsește plângerea prealabilă [art. 16 alin. (1) lit. e)], în condițiile în care pentru infracțiunea pentru care a fost trimis în judecată inculpatul acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu; sau pentru că a intervenit prescripția [art. 16 alin. (1) lit. f)], deși termenul de prescripție a răspunderii penale nu s-a împlinit; ori pentru că există autoritate de lucru judecat [art. 16 alin. (1) lit. i)], deși cel față de care s-a dispus încetarea procesului penal nu a mai fost judecat în mod definitiv pentru aceeași faptă. Pentru constatarea acestui motiv de nelegalitate, existența sau nu a cauzei de încetare a procesului penal se apreciază prin raportare la datele existente la momentul pronunțării hotărârii definitive atacate.

20. Curtea observă că recursul în casație declarat pentru cazul prevăzut de art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală poate viza fie condamnarea sau renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei — dacă este declarat de procuror sau de partea civilă —, fie achitarea inculpatului.

21. În ipoteza inversă — când în mod greșit nu s-a dispus încetarea procesului penal — nu este incident motivul de recurs în casație stabilit de art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală. Curtea reține că situația invocată de autorul excepției se circumscrie cazului de contestație în anulare prevăzut de art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală, și anume cazului „când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal”. Contestația în anulare întemeiată pe prevederile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală poate fi introdusă atunci când instanța a pronunțat o soluție de condamnare, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal, cu excepția autorității de lucru judecat [art. 16 alin. (1) lit. i) din Codul de procedură penală], care constituie motiv distinct de contestație în anulare, potrivit art. 426 lit. i) din același cod, care reglementează cazul „când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă”. Curtea observă însă și faptul că, în situația în care instanța a analizat cauza de încetare a procesului penal, la cerere sau din oficiu, și a apreciat că ea nu este incidentă, pronunțând o hotărâre de condamnare ce a dobândit autoritate de lucru judecat, contestația în anulare întemeiată pe art. 426 lit. b) și i) din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

22. Curtea constată că nu poate fi reținută critica autorului excepției în sensul că dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală ar încălca prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, întrucât ar crea discriminare între procuror și partea civilă, pe de o parte, și inculpat, pe de altă parte, pe motiv că acesta din urmă nu poate formula recurs în casație în situația în care în mod greșit nu s-a dispus încetarea procesului penal.

23. Referitor la limitarea sferei motivelor de recurs în casație, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că: „așa cum reiese și din Expunerea de motive a Legii nr. 255/2013, prin reducerea numărului motivelor de recurs în casație, prevăzute

la art. 438 alin. (1) din Codul de procedură penală, legiuitorul a urmărit, pe de o parte, degrevarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar, pe de altă parte, asigurarea specificului acestei căi extraordinare de atac. În realizarea acestui scop au fost menținute, ca motive ale recursului în casație, doar acele care vizează îndreptarea erorilor de drept, fiind eliminate din sfera acestei instituții și din competența Înaltei Curți de Casație și Justiție motivele care vizau aspecte procedurale și care au fost transformate în motive ale contestației în anulare, potrivit naturii acestei căi de atac” (Decizia nr. 424 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 636 din 21 august 2015, paragraful 15, și Decizia nr. 490 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 20 octombrie 2016, paragraful 25).

24. Curtea constată că recursul în casație constituie o cale extraordinară de atac, reglementată de legiuitor în temeiul prerogativelor acordate acestuia de prevederile constituționale ale art. 126 alin. (2) — potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*” — și ale art. 129, care statuează că „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Aceste dispoziții constituționale conferă legiuitorului competența exclusivă de a stabili procedura de judecată și îl îndrituiesc pe acesta ca, în considerarea unor situații deosebite, să stabilească reguli speciale de procedură, inclusiv modalități de exercitare a drepturilor procesuale, așa cum este și situația reglementării cazurilor în care poate fi promovată calea extraordinară de atac a recursului în casație, reglementare realizată prin dispozițiile art. 438 alin. (1) din Codul de procedură penală.

25. Astfel, în ceea ce privește interesul inculpatului condamnat definitiv de a formula o cale extraordinară de atac în scopul de a obține o soluție de încetare a procesului penal, Curtea observă că interesul său procesual ar putea fi valorificat — în condițiile mai sus menționate — potrivit dispozițiilor art. 426 lit. b) și i) din Codul de procedură penală referitoare la contestația în anulare.

26. Sub aspectul asigurării egalității cetățenilor în exercitarea drepturilor lor procesuale, inclusiv a căilor de atac, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că, în instituirea regulilor de acces al justițiabililor la aceste drepturi, legiuitorul este ținut de respectarea principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Prin urmare, instituirea unor reguli speciale în ceea ce privește căile de atac nu este contrară acestui principiu atât timp cât ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor. Principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui

tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Totodată, Curtea a statuat că art. 16 din Constituție vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor (Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002, Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012, Decizia nr. 323 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467 din 29 iunie 2015, paragraful 19, Decizia nr. 718 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 9 decembrie 2015, paragraful 15, și Decizia nr. 18 din 19 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 10 martie 2016, paragraful 17). Or, în situația în care s-a dispus în mod greșit încetarea procesului penal, nu numai procurorul și partea civilă pot invoca motivul de casare prevăzut de textul de lege criticat — vizând o soluție de condamnare sau de renunțare la aplicarea pedepsei ori de amânare a aplicării pedepsei —, ci și inculpatul poate formula recurs în casație în temeiul dispozițiilor art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală, în scopul obținerii însă a unei soluții de achitare. Prin urmare, tratamentul juridic diferențiat aplicabil procurorului și părții civile, pe de o parte, și inculpatului, pe de altă parte, cu privire la cazurile prevăzute de lege pentru declararea recursului în casație, respectiv a contestației în anulare, este justificat de interesele procesuale diferite ale acestor participanți în cauza penală și nu conduce la o discriminare.

27. Mai mult, nu există un drept fundamental — prevăzut de Constituție sau de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale — la exercitarea unor căi extraordinare de atac în materie penală. Unul dintre elementele principiului preeminenței dreptului îl constituie securitatea raporturilor juridice, aceasta impunând ca soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe să nu mai poată fi rediscutată. Art. 2 din Protocolul nr. 7 la Convenție prevede numai dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală, ceea ce înseamnă judecarea cauzei în fond și în apel.

28. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Zoltan Boer în Dosarul nr. 10.984/111/2012 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că dispozițiile art. 438 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 noiembrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 771

din 15 decembrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85 alin. 3
teza a doua din Codul penal din 1969

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969, excepție ridicată de Dorel Ionuț Toma în Dosarul nr. 1.707/187/2015 al Judecătoriei Beiuș și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.533D/2015.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate, întrucât dispozițiile de lege criticate nu creează discriminare nici între condamnați și nici între părțile civile. Astfel, consideră că autorul excepției face comparație între persoane care se află în situații diferite, și anume între o persoană condamnată — cu suspendarea condiționată a executării pedepsei — pentru o singură infracțiune și o persoană condamnată pentru un concurs de infracțiuni, în condițiile în care, după anularea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate anterior, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei rezultante. Or, este firesc ca termenul de încercare să se calculeze de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior suspendarea condiționată a executării pedepsei, având în vedere că, inclusiv în situația în care această din urmă persoană ar fi fost condamnată cu executarea pedepsei, ar fi beneficiat de deducerea perioadei executate, astfel încât ar fi existat posibilitatea să nu mai aibă nicio zi de executat din pedeapsa rezultantă. În ceea ce privește presupusa discriminare între părțile civile arată că revocarea pentru neexecutarea obligațiilor civile privește exclusiv realizarea scopului pedepsei, revocarea neavând nicio consecință cu privire la plata despăgubirilor în cazul în care cel condamnat este insolubil sau nu dorește să plătească. Așadar, fie că se revocă, fie că nu se revocă suspendarea condiționată a executării pedepsei, partea civilă are la îndemână doar posibilitatea de a recurge la executarea silită.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 12 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 1.707/187/2015, **Judecătoria Beiuș a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate**

a dispozițiilor art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969. Excepția a fost ridicată de Dorel Ionuț Toma cu ocazia soluționării unei cereri de revocare a suspendării condiționate a executării pedepsei pentru neexecutarea obligațiilor civile.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969 încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegiu și fără discriminări, și prevederile art. 14 referitor la interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât creează discriminare, pe de o parte, între condamnați, iar, pe de altă parte, între părțile civile. Astfel, arată că, dacă — în cazul anulării suspendării condiționate a executării pedepsei ca urmare a descoperirii unor infracțiuni săvârșite în concurs — se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei rezultate în urma aplicării dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior suspendarea condiționată a executării pedepsei. Consideră că persoana condamnată, în aceste condiții, pentru un concurs de infracțiuni are o poziție privilegiată în raport cu un inculpat care a săvârșit o singură faptă și care, condamnat fiind la aceeași dată, ar avea de suportat un termen de încercare ce începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii. Așadar, în situația a doi inculpați condamnați în aceeași zi la aceeași pedeapsă cu închisoarea — pentru care se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei — pentru cel care mai suferise anterior o condamnare pentru o infracțiune concurentă termenul de încercare expiră mai devreme decât pentru cel condamnat pentru o singură infracțiune. Mai mult, în situația în care condamnarea pentru o infracțiune concurentă intervine cu o zi înainte de împlinirea termenului de încercare stabilit anterior, în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei rezultante nu va mai curge niciun termen de încercare. Consideră că, în această ultimă variantă, este paralizat dreptul părții civile de a formula o cerere de revocare a suspendării condiționate a executării pedepsei rezultate în urma aplicării dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni, pe când partea civilă din cauza în care inculpatul este condamnat pentru o singură infracțiune are la dispoziție o perioadă suficientă de timp pentru a uza de dispozițiile art. 84 din Codul penal din 1969 referitoare la revocarea suspendării condiționate pentru neexecutarea obligațiilor civile.

6. **Judecătoria Beiuș** apreciază că dispozițiile art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969 sunt neconstituționale numai prin raportare la situația prevăzută de art. 84 din același Cod penal. În acest sens arată că dispozițiile de lege criticate reglementează situația în care un inculpat este condamnat pentru o infracțiune concurentă cu o infracțiune pentru care a fost condamnat anterior, ocazie cu care a fost aplicată o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării. În această situație, instanța dispune anularea suspendării condiționate a executării pedepsei pentru prima condamnare, iar pedepsele

stabilite pentru cele două infracțiuni aflate în concurs se contopesc, executarea pedepsei rezultante putând fi suspendată condiționat. În acest ultim caz, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus anterior suspendarea condiționată a executării pedepsei. Altfel spus, termenul de încercare curge de la data la care inculpatul a fost condamnat prima dată și i s-a stabilit o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia. În situația arătată se poate întâmpla ca termenul de încercare stabilit de către instanță — potrivit art. 85 alin. 3 fraza a doua din Codul penal din 1969 — să fie împlinit chiar înainte de condamnarea pentru a doua faptă sau imediat după pronunțarea hotărârii de condamnare sau rămânerea ei definitivă. Acest lucru depinde de cât de repede este descoperită și judecată cea de-a doua faptă concurentă săvârșită de către persoana în cauză. Textul de lege a fost gândit de către legiuitor în folosul persoanelor condamnate, astfel încât acestea să nu suporte două termene de încercare pentru motivul că sunt judecate în dosare diferite. Reglementarea criticată poate să creeze însă foarte multe neajunsuri părților civile, care nu mai pot să formuleze cereri de revocare a suspendării condiționate a executării pedepsei pe motiv de neplată a despăgubirilor civile de către persoanele condamnate. Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că cererea pentru revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei pentru neplata despăgubirilor civile poate fi formulată numai până la împlinirea termenului de încercare. Or, în situația analizată mai sus, un astfel de termen de încercare poate să fie împlinit chiar înainte de pronunțarea celei de a doua hotărâri de condamnare sau imediat după aceea, astfel încât partea civilă îndreptățită la despăgubiri să nu poată face niciun fel de demers pentru recuperarea creanței sale. Într-o atare situație, soarta despăgubirilor depinde și de o hotărâre de condamnare a inculpatului într-o altă cauză penală cu care partea civilă nu are nicio legătură și ale cărei efecte nu ar trebui să îi fie opozabile. Pe de altă parte, o astfel de parte civilă este evident discriminată față de o persoană care a fost parte civilă într-un proces similar cu al său și pentru care termenul în care poate solicita revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei este identic ca durată, numai că începe să curgă de la data la care hotărârea pronunțată în cauza sa rămâne definitivă, iar nu de la o dată anterioară.

7. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969 este neîntemeiată. Astfel, apreciază că persoanele între care — în opinia autorului excepției — există discriminare nu se află, prin ipoteză, în aceeași situație juridică. Pentru persoana condamnată pentru două infracțiuni aflate în concurs, căreia i se aplică dispozițiile art. 85 alin. 3 din Codul penal din 1969, termenul de încercare a început să curgă la o dată anterioară pronunțării hotărârii pentru cea de-a doua infracțiune, iar dispozițiile de lege criticate nu scurtează acest termen de încercare, a cărui modalitate de stabilire rămâne aceeași pentru toate persoanele pentru care se pronunță suspendarea condiționată a executării pedepsei. Pentru fiecare persoană condamnată termenul de încercare începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat suspendarea condiționată a executării pedepsei. Faptul că nu se schimbă data de la care curge termenul de încercare — în situația în care o persoană comite din nou o infracțiune care se încadrează în ipoteza art. 85 alin. 3 din Codul penal din 1969 —

nu are caracter discriminatoriu, nefiind de natură a crea un avantaj față de persoana care, la aceeași dată, a fost judecată pentru o singură infracțiune, întrucât, pe de o parte, termenul de încercare rămâne neschimbat, iar, pe de altă parte, această din urmă persoană poate la rândul său să beneficieze de prevederile art. 85 alin. 3 din Codul penal din 1969. După cum s-a pronunțat Curtea Constituțională, în mod constant, în jurisprudența sa, egalitatea în fața legii înseamnă aplicarea aceluiași regim juridic pentru persoanele aflate în situații similare, iar nu un regim juridic uniform pentru persoane aflate în situații diferite. Art. 16 din Constituție referitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor trebuie interpretat în corelare cu art. 4 din Legea fundamentală, care enumeră criteriile generale de discriminare, și anume rasa, naționalitatea, originea etnică, limbă, religia, sexul, opinia, apartenența politică, averea sau originea socială. Or, nicio astfel de diferențiere nu este făcută în cadrul textului de lege criticat. Prin urmare, dispozițiile art. 85 alin. 3 fraza a doua din Codul penal din 1969 nu instituie tratamente discriminatorii pentru anumite categorii de persoane, ci se aplică în mod nediferențiat tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale. Arată că, așa cum a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, principiul egalității nu este sinonim cu uniformitatea, astfel încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite, cum este cazul în speță, tratamentul nu poate fi decât diferit. Prevederile art. 16 din Constituție vizează egalitatea în drepturi între cetățeni cu privire la recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, iar nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor. Ca atare, este justificată aplicarea unui regim juridic diferit persoanelor condamnate în sarcina cărora s-a descoperit săvârșirea unei infracțiuni înainte de pronunțarea hotărârii prin care s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei sau până la rămânerea definitivă a acesteia — infracțiune pentru care li s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea termenului de încercare — față de persoanele care sunt condamnate pentru prima dată la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării acesteia. În consecință, dispozițiile de lege supuse controlului de constituționalitate nu aduc atingere prevederilor constituționale privind egalitatea în fața legii, pentru că nu stabilesc discriminări, ci instituie un tratament juridic egal pentru toate persoanele aflate în aceeași situație, fără nicio deosebire. Invocă, în acest sens, deciziile Curții Constituționale nr. 195 din 13 martie 2007 și nr. 388 din 24 martie 2011.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969, care a fost abrogat, la 1 februarie 2014, prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul

penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012. Deși dispozițiile art. 85 alin. (3) teza a doua din Codul penal din 1969 nu mai sunt în vigoare, acestea produc efecte juridice în cauza în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate, deoarece, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012, „Regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969.” Prin urmare, în acord cu jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare (Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011), aceasta urmează a se pronunța asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969, care au următorul cuprins: „În cazul când se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior suspendarea condiționată a executării pedepsei”.

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, precum și a prevederilor art. 14 referitor la interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, potrivit art. 15 din Legea nr. 187/2012, măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a noului Cod penal, regimul acestei măsuri, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării ei, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969. În acest sens, art. 81 alin. 1 din vechiul Cod penal prevedea că instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate persoanei fizice pe o anumită durată dacă sunt întrunite anumite condiții cumulative. Durata suspendării condiționate a executării pedepsei constituie termen de încercare pentru condamnat și se compune din cuantumul pedepsei închisorii aplicate, la care se adaugă un interval de timp de 2 ani (art. 82 alin. 1 din Codul penal din 1969). Termenul de încercare se socotește de la data când hotărârea prin care s-a pronunțat suspendarea condiționată a executării pedepsei a rămas definitivă (art. 82 alin. 3 din Codul penal din 1969).

15. Curtea reține că suspendarea condiționată a executării pedepsei are natura juridică de mijloc de individualizare a executării pedepsei și funcționează ca o măsură judiciară de a cărei respectare depinde stingerea executării (Decizia nr. 1 din 17 ianuarie 2011, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 12 iulie 2011). Efectul imediat al suspendării condiționate constă în aceea că executarea pedepsei este suspendată, în sensul că pedeapsa, deși definitiv aplicată, nu este pusă în executare, efect condiționat de conduita condamnatului pe toată durata termenului de încercare. La împlinirea acestui termen, suspendarea condiționată încetează, problema executării pedepsei fiind astfel definitiv tranșată. Suspendarea executării încetează însă nu numai prin expirarea termenului de încercare, ci și prin revocarea sau prin anularea măsurii de suspendare, aceste moduri de încetare a suspendării executării pedepsei decurgând din natura și scopul respectivei măsuri.

16. În ceea ce privește anularea suspendării pentru infracțiuni săvârșite anterior, potrivit art. 85 alin. 1 din vechiul Cod penal, dacă se descoperă că cel condamnat mai săvârșise o infracțiune înainte de pronunțarea hotărârii prin care s-a dispus suspendarea sau până la rămânerea definitivă a acesteia, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea termenului de încercare, suspendarea condiționată a executării pedepsei se anulează, aplicându-se, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni sau recidivă. În cazul anulării, suspendarea încetează, întrucât măsura a fost aplicată contrar prevederilor imperative ale legii, ceea ce înseamnă că *ab initio* măsura suspendării era lovită de un viciu care o făcea inoperantă. Anularea suspendării executării pedepsei nu are loc dacă infracțiunea care ar fi putut atrage anularea a fost descoperită după expirarea termenului de încercare (art. 85 alin. 2 din Codul penal din 1969).

17. Curtea reține că, în cazul anulării suspendării pentru infracțiuni săvârșite anterior, dacă pedeapsa rezultată în urma contopirii nu depășește 2 ani, instanța poate aplica dispozițiile art. 81 privind suspendarea condiționată (art. 85 alin. 3 teza întâi). În situația în care se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior suspendarea condiționată a executării pedepsei, potrivit art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969, text de lege supus controlului de constituționalitate în prezenta cauză.

18. Curtea nu poate primi critica potrivit căreia — în cazul în care, după anularea suspendării condiționate a executării pedepsei, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei rezultate în urma aplicării dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni — calcularea termenului de încercare de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior suspendarea condiționată a executării pedepsei creează discriminare, pe de o parte, între condamnați, iar, pe de altă parte, între părțile civile.

19. Faptul că — în situația a doi inculpați condamnați în aceeași zi, pentru fapte identice, la aceeași pedeapsă cu închisoarea, pentru care se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei — pentru cel care mai suferise anterior o condamnare pentru o infracțiune concurentă termenul de încercare expiră mai devreme decât pentru cel condamnat pentru o singură infracțiune nu este de natură a aduce atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, consacrat de art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală, întrucât cele două categorii de persoane între care se realizează comparația nu se află în aceeași situație. Principiul constituțional invocat de autorul excepției nu este încălcat nici în situația în care condamnarea pentru infracțiunea concurentă intervine după împlinirea termenului de încercare stabilit anterior, nefiind vorba de un avantaj real față de persoana care la aceeași dată a fost judecată pentru o singură infracțiune, întrucât, pe de o parte, termenul de încercare pentru primul condamnat a curs deja o dată, iar, pe de altă parte, cel de-al doilea condamnat poate la rândul său să beneficieze, dacă va fi cazul, de prevederile art. 85 alin. 3 din Codul penal din 1969.

20. Potrivit jurisprudenței Curții, principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, ceea ce înseamnă că el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Totodată, Curtea a statuat că art. 16 din Constituție vizează egalitatea în drepturi între

cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor (Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002, Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012, Decizia nr. 323 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467 din 29 iunie 2015, paragraful 19, Decizia nr. 718 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 9 decembrie 2015, paragraful 15, și Decizia nr. 18 din 19 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 10 martie 2016, paragraful 17). Or, cele două categorii de persoane între care autorul excepției realizează comparația nu se află în aceeași situație — pe de o parte, persoane condamnate cu suspendare care sunt judecate pentru o infracțiune săvârșită înainte de pronunțarea hotărârii prin care s-a dispus suspendarea sau până la rămânerea definitivă a acesteia, iar, pe de altă parte, inculpați care nu au mai fost condamnați anterior cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și care pot, la rândul lor, să beneficieze de prevederile art. 85 alin. 3 din Codul penal din 1969.

21. De asemenea, Curtea constată că nu poate fi reținută nici critica potrivit căreia — în situația în care condamnarea pentru infracțiunea săvârșită anterior intervine după împlinirea termenului de încercare — este paralizat dreptul părții civile de a cere revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei rezultate în urma aplicării dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni sau recidivă, pe când partea civilă din cauza în care inculpatul este condamnat pentru prima dată cu suspendarea executării are la dispoziție o perioadă suficientă de timp (toată durata termenului de încercare) pentru a uza de dispozițiile art. 84 din Codul penal din 1969 referitoare la revocarea suspendării condiționate în cazul neexecutării obligațiilor civile. În legătură cu acest aspect, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 14 din 17 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 821 din 21 noiembrie 2011, pronunțată în recurs în interesul legii, a statuat că sesizarea instanței în vederea revocării suspendării condiționate a executării pedepsei (sau a suspendării executării pedepsei sub supraveghere), în cazul neîndeplinirii de către condamnat a

obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare, trebuie făcută înainte de expirarea termenului de încercare, indiferent dacă judecarea cauzei are loc anterior sau ulterior expirării acestui termen. Or, în ipoteza invocată de autorul excepției, descoperirea și judecarea infracțiunii săvârșite anterior condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu depind — cel puțin, nu în totalitate — de conduita procesuală a persoanei condamnate, ci de calitatea activității organelor judiciare, lipsa de eficiență și/sau celeritate în desfășurarea acestei activități neputând fi imputată persoanei condamnate.

22. Curtea apreciază că dispozițiile art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969 au fost gândite de către legiuitor astfel încât persoana care a suferit o condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei să nu suporte două termene de încercare pentru infracțiuni săvârșite în concurs sau în stare de recidivă antecondamnatorie — care fac obiectul trimiterii în judecată în cauze diferite —, chiar cu riscul ca partea civilă din cauza penală soluționată ulterior condamnării cu suspendarea condiționată să nu mai poată formula, în toate cazurile, cerere de revocare a suspendării condiționate a executării pedepsei pe motiv de neplată a despăgubirilor civile de către persoana condamnată. Așadar, legiuitorul a pus în balanță, pe de o parte, drepturile și interesele legitime ale persoanei condamnate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în special libertatea individuală, iar, pe de altă parte, interesul, mai degrabă de ordin moral, al persoanei având calitatea de parte civilă de a obține satisfacție sub aspectul revocării suspendării executării pentru neîndeplinirea cu rea-credință a obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare. În acest sens trebuie avut în vedere faptul că executarea în condiții de detenție a pedepsei de către persoana condamnată nu asigură în niciun fel îndeplinirea de către aceasta a respectivelor obligații civile, ci dimpotrivă.

23. În fine, nu poate fi reținută nici critica referitoare la încălcarea art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât textul amintit interzice orice discriminare cu privire numai la exercitarea drepturilor și a libertăților garantate de Convenție și de protocoalele sale adiționale, drepturi care nu au fost invocate în prezenta cauză.

24. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Dorel Ionuț Toma în Dosarul nr. 1.707/187/2015 al Judecătoriei Beiuș și constată că dispozițiile art. 85 alin. 3 teza a doua din Codul penal din 1969 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Beiuș și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 decembrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 772

din 15 decembrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal, excepție ridicată de Raveca Tomuș în Dosarul nr. 4.072/221/2015 al Judecătoriei Deva — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.584D/2015.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal, întrucât sintagma „unei anumite activități” nu este neclară și imprezibilă. În acest sens arată că incriminarea criticată vizează domeniul circulației pe drumurile publice, iar obținerea permisului de conducere presupune cunoașterea legislației în materie, astfel că nu se poate vorbi de lipsa de claritate și previzibilitate a sintagmei menționate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 28 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 4.072/221/2015, **Judecătoria Deva — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal**. Excepția a fost ridicată de Raveca Tomuș cu ocazia soluționării unei cauze penale privind trimiterea în judecată a inculpatei pentru săvârșirea unei infracțiuni de ucidere din culpă, prevăzută și pedepsită de art. 178 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, respectiv de art. 192 alin. (1) și (2) din Codul penal.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal încalcă principiul legalității pedepsei consacrat de art. 23 alin. (12) din Constituție și de art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și prevederile art. 8 alin. (4) teza I — privind forma de redactare a actelor normative — și ale art. 36 alin. (1) — referitor la stilul actelor normative — din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru

elaborarea actelor normative (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010). Astfel, arată că textul de lege criticat incriminează — ca variantă agravată a uciderii din culpă — fapta săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități. Consideră că dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal sunt lipsite de claritate, previzibilitate și accesibilitate, întrucât utilizează sintagma „unei anumite activități”, sintagmă al cărei conținut nu poate fi determinat cu exactitate pentru a stabili acțiunile sau inacțiunile prohibite de lege. În aceste condiții, destinatarul normei penale nu poate să își dea seama dacă acțiunea sau inacțiunea sa intră sub incidența normei respective. Susține că legiuitorul și-a respectat numai din punct de vedere formal competența constituțională de a legifera, prevăzută de art. 73 alin. (3) lit. h) din Legea fundamentală, având în vedere faptul că norma de incriminare nu stabilește cu claritate și precizie latura obiectivă a infracțiunii, ceea ce determină o lipsă de previzibilitate și de accesibilitate a textului de lege criticat. Arată că în același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât Curtea de la Strasbourg a statuat că legea penală nu trebuie să fie interpretată extensiv în detrimentul acuzatului. Pe cale de consecință, cerințele de claritate, precizie, previzibilitate și accesibilitate — referitoare la calitatea legii — sunt respectate numai în ipoteza în care destinatarul normei penale își poate da seama din conținutul acesteia care sunt actele sau omisiunile care angajează răspunderea sa penală. În fine, afirmă că: „Literatura juridică de specialitate și jurisprudența națională recentă au consacrat teza potrivit căreia nu este admisă o reglementare dispartă a domeniului sau care să rezulte din coroborarea unor acte normative cu forță juridică diferită. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere care operează întotdeauna între acte normative cu aceeași forță juridică”.

6. **Judecătoria Deva — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal este neîntemeiată. Astfel, referitor la susținerea autoarei excepției — potrivit căreia legiuitorul s-a limitat la folosirea sintagmei „unei anumite activități”, sintagmă cu caracter general, fără a enumera activitățile vizate de către norma de incriminare —, arată că în sfera sintagmei criticate intră și activitatea de conducere a unui autovehicul, acest aspect fiind prezentat în mod constant în literatura de specialitate ca exemplu clasic al comiterii faptei de ucidere din culpă.

7. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru

a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora se stabilesc prin lege organică, revenind legiuitorului competența de a reglementa conținutul infracțiunilor și tratamentul sancționator aplicabil acestora. Faptul că nerespectarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități constituie un element agravant al infracțiunii de ucidere din culpă nu este de natură a transforma textul de lege criticat într-unul lipsit de previzibilitate. Conținutul infracțiunii este stabilit printr-un text de lege clar, accesibil și previzibil, chiar dacă acesta face trimitere la respectarea unor reguli din afara sferei ilicitului penal. Norma de incriminare se referă la regulile de exercitare a unei profesii sau meserii ori de efectuare a anumitor activități, reguli pe care cei care desfășoară activitățile respective au obligația de a le cunoaște și de a le respecta. Persoana care, fără a avea profesia sau meseria în cauză, se manifestă totuși într-un sector de activitate specific și care, din lipsă de prevedere sau din ușurință, ucide o persoană răspunde pentru varianta agravată a infracțiunii, având în vedere neîndeplinirea obligației de a cunoaște și de a respecta regulile specifice desfășurării activității în cauză, aspect de natură să aducă un plus de gravitate faptei de ucidere din culpă.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal sunt constituționale. Astfel, arată că textul de lege criticat reglementează cea agravantă a uciderii din culpă care privește caracterul profesional al conduitei periculoase a făptuitorului. Sfera culpei profesionale cuprinde orice activitate în care se angajează o persoană care fie a cunoscut dispozițiile de lege ori măsurile de prevedere specifice — în cazul de față, legislația privind circulația pe drumurile publice —, dar a acționat fără să țină seama de ele, fie nu le-a cunoscut, deși trebuia și avea posibilitatea să le cunoască. Consideră că textul de lege criticat are în vedere acele domenii de activitate profesională — circulația rutieră, navală, pe căile ferate, sectorul medical, minier etc. — în care sunt instituite reguli specifice pentru protecția vieții persoanelor. Soluția legislativă criticată se referă atât la aceste reguli speciale, cât și la cele de drept comun. Față de cele de mai sus apreciază că, în speță, nu este încălcat principiul legalității pedepsei, consacrat constituțional prin art. 23 alin. (12), instanța de judecată fiind aceea care, în baza probelor administrate, va hotărî asupra învinuirii aduse inculpatului. În plus, orice persoană beneficiază de prezumția de nevinovăție până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, în conformitate cu art. 23 alin. (11) din Legea fundamentală. Descrierea faptelor ce constituie forma agravantă a infracțiunii de ucidere din culpă este suficient de clară, astfel încât să permită oricărei persoane — care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate — să își corecteze conduita. De altfel, în materia art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în ceea ce privește cerințele de claritate și previzibilitate a legii, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat, în mod constant, în sensul că — având în vedere principiul conform căruia legile trebuie să fie de aplicabilitate generală — conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută [Hotărârea din 25 mai 1993, pronunțată în Cauza *Kokkinakis împotriva Greciei*, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, Hotărârea din 12 februarie

2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, și Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei (nr. 2)*]. În special, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că art. 7 din Convenție impune ca o faptă penală să fie în mod clar prevăzută în lege, ca legea să fie previzibilă în aplicarea sa și să nu fie interpretată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu prin analogie. Cu toate acestea, trebuie să permită clarificarea progresivă a normelor privind răspunderea penală prin interpretare judiciară de la caz la caz. Totodată, Curtea de la Strasbourg a remarcat că, drept consecință logică a principiului conform căruia legile trebuie să fie de aplicabilitate generală, formularea actelor normative nu este întotdeauna exactă, folosirea unor caracterizări generale fiind preferată unor liste exhaustive. Rezultă că interpretarea acestor norme depinde de practică și nu încapă îndoială că instanțele interne sunt cele mai în măsură să examineze și să interpreteze legislația națională, o astfel de interpretare nefiind în sine incompatibilă cu art. 7 din Convenție (Hotărârea din 22 martie 2001, pronunțată în Cauza *Streletz, Kessler și Krenz împotriva Germaniei*, paragraful 50, *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, citată anterior, paragraful 108).

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal, având următorul cuprins: „*Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.*”

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autoarea excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 23 alin. (12) referitor la legalitatea pedepsei, a dispozițiilor art. 7 privind legalitatea incriminării și a pedepsei din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a prevederilor art. 8 alin. (4) teza întâi — referitor la forma de redactare a actelor normative — și ale art. 36 alin. (1) — privind stilul actelor normative — din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că uciderea din culpă prevăzută de art. 192 din Codul penal are corespondent în incriminarea cu aceeași denumire marginală din art. 178 din Codul penal din 1969. Uciderea din culpă este o formă a omorului, cu deosebirea că diferă poziția psihică a făptuitorului, în sensul că, în loc de intenție, fapta este comisă din culpă — fie culpă simplă, fie culpă cu prevedere. Asemenea fapte sunt destul de frecvente și prezintă un pericol social evident — chiar dacă la un nivel mai redus decât în cazul

omorului intenționat —, punând în pericol viața persoanei ca urmare a neatenției sau ușurinței în folosirea mijloacelor susceptibile să producă moartea.

15. Curtea reține că modalitatea agravată reglementată de art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal este formulată în sensul că uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani. Art. 178 alin. 2 din Codul penal din 1969 prevedea aceeași pedeapsă pentru uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei *anume* activități, conținutul normelor de incriminare din cele două legi penale succesive fiind, practic, identic. Potrivit dispozițiilor art. 192 alin. (2) teza a doua din Codul penal, atunci când încălcarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere constituie prin ea însăși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni. Această soluție a fost adoptată de practica judiciară și în condițiile reglementării anterioare, chiar dacă nu era prevăzută în mod expres de art. 178 din Codul penal din 1969.

16. Curtea constată că existența formei agravate a infracțiunii de ucidere din culpă prevăzută de art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal necesită îndeplinirea următoarelor cerințe cumulative: fapta să fie comisă cu ocazia exercitării unei profesii sau meserii ori a efectuării unei anumite activități; să existe dispoziții legale sau măsuri de prevedere pentru exercițiul respectivei profesii sau meserii ori pentru efectuarea respectivei activități; fapta să fie urmare a nerespectării acelor dispoziții legale sau măsuri de prevedere. Prin instituirea acestei agravante, legiuitorul a urmărit să determine la prudență pe cei care exercită profesii sau meserii ori desfășoară anumite activități pentru care există dispoziții legale sau măsuri de prevedere tocmai în considerarea faptului că orice neatenție în exercitarea, respectiv efectuarea acestora poate avea consecințe grave, constând chiar în pierderea vieții uneia sau a mai multor persoane. În considerarea unor asemenea atitudini de lipsă de atenție față de viața celor din jur, legiuitorul — preocupat să ocrotească viața persoanei — obligă pe destinatarul textului de lege criticat să manifeste atenție, chibzuință în relațiile sociale ori de câte ori efectuează activități care ar putea provoca moartea unei persoane. Sintagma „*unei anumite activități*” se referă, așadar, la acele activități pentru a căror desfășurare există dispoziții legale sau măsuri de prevedere tocmai în considerarea faptului că orice neatenție în efectuarea acestora poate avea consecințe grave, constând chiar în pierderea vieții uneia sau a mai multor persoane. În literatura juridică de specialitate se arată că, în practică, uciderea din culpă în modalitatea agravată reglementată de art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal este mai des întâlnită în domeniul circulației pe drumurile publice, în cel medical și în cel al construcțiilor.

17. Având în vedere că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală privind trimiterea în judecată a autoarei excepției pentru săvârșirea unei infracțiuni de ucidere din culpă, prevăzută și pedepsită de art. 178 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, respectiv de art. 192 alin. (1) și (2) din Codul penal, Curtea va analiza critica de neconstituționalitate prin raportare la infracțiunea de ucidere din culpă săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale referitoare la circulația pe drumurile publice, nerespectare care a avut drept consecință un accident de circulație soldat cu moartea unei persoane.

18. Curtea reține că activitatea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere beneficiază de un amplu cadru legal, guvernat, pe de o parte, de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006) și, pe de altă parte, de capitolul II — „*Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice*” — din titlul VII — „*Infracțiuni contra siguranței publice*” — al părții speciale a Codului penal. Astfel, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 reglementează circulația pe drumurile publice a vehiculelor, pietonilor și a celorlalte categorii de participanți la trafic, drepturile, obligațiile și răspunderile care revin persoanelor fizice și juridice, precum și atribuțiile unor autorități ale administrației publice, instituții și organizații. Potrivit art. 1 alin. (2) din ordonanța de urgență menționată, dispozițiile acesteia „*au ca scop asigurarea desfășurării fluente și în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic sau aflate în zona drumului public, protecția drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor respective, a proprietății publice și private, cât și a mediului*”.

19. În ceea ce privește persoanele care efectuează activitatea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că acestea desfășoară o activitate cu risc permis, scop în care sunt supuse unor forme de școlarizare, așa încât este vorba de persoane avizate și diligente, care, pe durata deținerii permisului de conducere, au obligația de a rămâne la curent cu normele legale în materie (Decizia nr. 154 din 24 martie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 338 alin. (1) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 450 din 16 iunie 2016, paragraful 18).

20. Revenind la dispozițiile de lege criticate, faptul că legiuitorul nu enumeră activitățile vizate prin norma de incriminare a uciderii din culpă în modalitatea agravată reglementată de art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal, ci folosește sintagma „*unei anumite activități*” — fără a indica expres activitatea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere — nu aduce nicio atingere principiului legalității pedepsei consacrat de art. 23 alin. (12) din Constituție și de art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal îndeplinesc cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate a legii, alcătuirea unei liste exhaustive a activităților cu risc permis nefiind necesară interpretării și aplicării textului de lege criticat.

21. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, în jurisprudența sa, că art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) — pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni —, instituie și cerința ca legea penală să nu fie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu prin analogie. Așadar, legea penală trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării

acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în temeiul acestora. Astfel, Curtea de la Strasbourg a reținut că noțiunea de „drept” folosită la art. 7 corespunde celei de „lege” care apare în alte articole din Convenție și înglobează atât prevederile legale, cât și practica judiciară, presupunând cerințe calitative, îndeosebi cele ale accesibilității și previzibilității [Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Coëme și alții împotriva Belgiei*, paragraful 145, Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza *E.K. împotriva Turciei*, paragraful 51, Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza *Achour împotriva Franței*, paragrafele 41 și 42, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 33 și 34, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 140, Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, paragrafele 107 și 108, Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola împotriva Italiei (nr. 2)*, paragrafele 93, 94 și 99, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 78, 79 și 91].

22. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (*Cantoni*, paragraful 35, *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, *Sud Fondi srl și alții împotriva Italiei*, paragraful 109).

23. Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea de la Strasbourg a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar

ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, *Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 36 și 37, *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 141, *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

24. În fine, autoarea excepției invocă și existența unei contradicții între dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal și prevederile art. 8 alin. (4) teza I — privind forma de redactare a actelor normative — și ale art. 36 alin. (1) — referitor la stilul actelor normative — din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010). O asemenea critică nu poate fi nici ea reținută, întrucât examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestuia cu prevederi din Constituție sau din actele internaționale la care România este parte, iar nu compararea dispozițiilor mai multor legi între ele și nici coroborarea lor sau posibilele contradicții din cadrul legislației interne (Decizia nr. 495 din 16 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 63 din 19 ianuarie 2005, Decizia nr. 1.433 din 4 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2011, Decizia nr. 463 din 12 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 21 iunie 2011).

25. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Raveca Tomuș în Dosarul nr. 4.072/221/2015 al Judecătoriei Deva — Secția penală și constată că dispozițiile art. 192 alin. (2) teza întâi din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Deva — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 decembrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

NORMĂ

pentru modificarea și completarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 1/2015 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii administrate privat

Având în vedere prevederile art. 41 lit. a), c), d) și e) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 4 și 6 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare,

în baza prevederilor art. 2 alin. (1) lit. c) și d), art. 3 alin. (1) lit. b), art. 5 lit. c), art. 6 alin. (1) și (2), ale art. 7 alin. (2) și ale art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul dispozițiilor art. 24 lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 313/2005, cu modificările și completările ulterioare,

în urma deliberărilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară din ședința din data de 12.04.2017,

Autoritatea de Supraveghere Financiară emite prezenta normă.

Art. I. — Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 1/2015 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii administrate privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 14 ianuarie 2015, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (2), după litera f) se introduce o nouă literă, litera f¹), cu următorul cuprins:

„f¹) *semnătură biometrică* — semnătură olografă utilizată pe un suport informatic specializat care înregistrează date temporale, precum viteza și accelerația, presiunea cu care se semnează pe suportul informatic specializat, datele grafice ale semnăturii biometrice, unghiul și diferența de unghi utilizate la semnare.”

2. La articolul 7, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) După încheierea perioadei menționate la alin. (2), în termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii raportului prevăzut la art. 5 alin. (3), administratorii solicită beneficiarului/beneficiarilor participantului decedat reconfirmarea detaliilor privind referințele de plată avute în vedere la procesarea plății sumelor provenite din activul net, prin orice mijloace care pot fi probate ulterior.”

3. La articolul 10, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care persoana eligibilă optează pentru semnarea actului individual de aderare pe suport informatic specializat utilizând o semnătură biometrică, actul se completează de către agentul de marketing prin folosirea unui dispozitiv electronic.”

4. La articolul 10 alineatul (3), după litera b) se introduce o nouă literă, litera b¹), cu următorul cuprins:

„b¹) În cazul în care persoana eligibilă optează pentru semnarea unui act de aderare pe suport informatic cu semnătură biometrică, nu este necesară semnătura olografă pe copia actului de aderare;”

5. La articolul 10 alineatul (3), litera f) se modifică și va avea următorul cuprins:

„f) să înmâneze persoanei eligibile un exemplar original al actului individual de aderare completat corect și semnat, în cazul în care actul de aderare a fost semnat pe suport hârtie;”

6. La articolul 10 alineatul (3), după litera f) se introduce o nouă literă, litera g), cu următorul cuprins:

„g) să transmită persoanei eligibile un exemplar semnat al actului individual de aderare, pe adresa de e-mail a acesteia,

sau la adresa de domiciliu ori de corespondență, după caz, în situația în care actul de aderare a fost semnat utilizând semnătura biometrică.”

7. La articolul 10, alineatul (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(6) Administratorii instruiesc agenții de marketing persoane juridice și fizice în legătură cu transmiterea actelor individuale de aderare.”

8. La articolul 10, după alineatul (6) se introduc două noi alineate, alineatele (7) și (8), cu următorul cuprins:

„(7) Agenții de marketing transmit administratorului actele de aderare semnate pe suport hârtie de persoanele eligibile, în termen de 5 zile calendaristice de la data semnării acestora.

(8) Agenții de marketing transmit administratorului prin intermediul unui dispozitiv electronic specializat, în termen de o zi lucrătoare de la semnare, actele de aderare semnate pe suport informatic cu semnătură biometrică.”

9. După articolul 11 se introduce un nou articol, articolul 11¹, cu următorul cuprins:

„Art. 11¹. — (1) Actul individual de aderare se poate completa prin folosirea unor dispozitive electronice și semna prin utilizarea semnăturii biometrice, în cazul în care administratorul fondului de pensii administrat privat la care persoana eligibilă dorește să adere deține sistemele informatice necesare utilizării semnăturii biometrice în cadrul procesului de aderare.

(2) Administratorii notifică Autorității intenția de a utiliza semnătura biometrică în cadrul procesului de aderare, cu 5 zile lucrătoare înainte de începerea procesului.”

10. La articolul 17 alineatul (1), după litera e) se introduce o nouă literă, litera f), cu următorul cuprins:

„f) de a păstra în deplină siguranță actele individuale de aderare care au fost completate prin folosirea unor dispozitive electronice și semnate utilizând semnătura biometrică, asigurând elementele definerii ale securității datelor, respectiv confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea acestora.”

11. La articolul 30 alineatul (1), după litera b) se introduce o nouă literă, litera b¹), cu următorul cuprins:

„b¹) altor situații care conduc la modificarea documentelor de identitate ale participanților;”

12. La articolul 38, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Administratorul, în baza informării din partea instituției de evidență, operează modificarea codului numeric personal al participantului în evidențele proprii și îl informează pe acesta cel

puțin cu privire la data efectuării modificării și numărul total de unități de fond deținute, în termen de 5 zile lucrătoare de la finalizarea operațiunilor.”

13. La articolul 39, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Administratorul, în baza informării din partea instituției de evidență, operează modificarea codului numeric personal al

participantului în evidențele proprii și îl informează pe acesta cel puțin cu privire la data efectuării modificării și numărul total de unități de fond deținute, în termen de 5 zile lucrătoare de la finalizarea operațiunilor.”

Art. II. — Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării.

Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,
Mișu Negrițoiu

București, 13 aprilie 2017.
Nr. 8.

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

N O R M Ă

pentru modificarea și completarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 2/2011 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii facultative, aprobată prin Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 2/2011

Având în vedere prevederile art. 29 alin. (4), art. 74, 75, 76 și art. 77 alin. (1) și (2) din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare,

în baza prevederile art. 2 alin. (1) lit. c) și d), art. 3 alin. (1) lit. b), art. 5 lit. c), art. 6 alin. (1) și (2), ale art. 7 alin. (2) și ale art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul dispozițiilor art. 24 lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 313/2005, cu modificările și completările ulterioare,

în urma deliberărilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară din ședința din data de 12.04.2017,

Autoritatea de Supraveghere Financiară emite prezenta normă.

Art. I. — Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 2/2011 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii facultative, aprobată prin Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 2/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 151 din 2 martie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (2), după litera e) se introduce o nouă literă, litera f), cu următorul cuprins:

„f) *semnătură biometrică* — semnătură olografă utilizată pe un suport informatic specializat care înregistrează date temporale, precum viteza și accelerația, presiunea cu care se semnează pe suportul informatic specializat, datele grafice ale semnăturii biometrice, unghiul și diferența de unghi utilizate la semnare.”

2. La articolul 6, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 6. — (1) Administratorii instruiesc agenții de marketing persoane juridice și persoane fizice în legătură cu transmiterea actelor individuale de aderare.”

3. La articolul 6, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alineatele (11) și (12), cu următorul cuprins:

„(11) Agenții de marketing transmit administratorului actele de aderare semnate pe suport hârtie de persoanele eligibile, în termen de 5 zile lucrătoare de la data semnării acestora.

(12) Agenții de marketing transmit administratorului prin intermediul unui dispozitiv electronic specializat, în termen de o zi lucrătoare de la semnare, actele de aderare semnate pe suport informatic cu semnătură biometrică.”

4. După articolul 8 se introduce un nou articol, articolul 8¹, cu următorul cuprins:

„Art. 8¹. — Administratorii au obligația de a păstra în deplină siguranță actele individuale de aderare care au fost completate prin folosirea unor dispozitive electronice și semnate utilizând semnătura biometrică, asigurând elementele definitorii ale securității datelor, respectiv confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea acestora.”

5. La articolul 10, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Angajatorul trebuie, în situația în care constituie și virează contribuția la fondul de pensii facultative, să notifice în scris administratorul cu privire la suspendarea sau încetarea plății contribuției proprii sau a participantului, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data suspendării ori încetării plății.”

6. La articolul 18, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Actul individual de aderare se completează de către persoana eligibilă care aderă sau de către agentul de marketing persoană fizică în baza informațiilor furnizate de către persoana eligibilă și este semnat de aceasta în prezența agentului de marketing persoană fizică, cu excepția actelor individuale de aderare încheiate în vederea transferului către un alt fond de pensii facultative.”

7. La articolul 18, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (2)¹, cu următorul cuprins:

„(2)¹ În cazul în care persoana eligibilă optează pentru semnarea actului individual de aderare pe suport informatic specializat utilizând o semnătură biometrică, actul se completează de către agentul de marketing prin folosirea unui dispozitiv electronic.”

8. La articolul 18 alineatul (3), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) să predea persoanei eligibile un exemplar original al actului individual de aderare, completat corect și semnat, în cazul în care actul de aderare a fost semnat pe suport hârtie;”.

9. La articolul 18 alineatul (3), după litera d) se introduce o nouă literă, litera e), cu următorul cuprins:

„e) să transmită persoanei eligibile un exemplar semnat al actului individual de aderare, pe adresa de e-mail a acesteia sau la adresa de domiciliu ori de corespondență, după caz, în situația în care actul de aderare a fost semnat utilizând semnătura biometrică.”

10. La articolul 18, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alineatul (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul în care persoana eligibilă optează pentru semnarea unui act de aderare pe suport informatic cu semnătură biometrică, nu este necesară semnătura olografă pe copia actului de aderare;”.

11. După articolul 19 se introduc trei noi articole, articolele 19¹—19³, cu următorul cuprins:

„Art. 19¹. — (1) Actul individual de aderare se poate completa prin folosirea unor dispozitive electronice și semna prin utilizarea semnăturii biometrice, în cazul în care administratorul fondului de pensii facultative la care persoana eligibilă dorește să adere deține sistemele informatice necesare utilizării semnăturii biometrice în cadrul procesului de aderare.

(2) Administratorii notifică Autorității intenția de a utiliza semnătura biometrică în cadrul procesului de aderare, cu 5 zile lucrătoare înainte de începerea procesului.

Art. 19². — (1) Participantul are obligația notificării administratorului și angajatorului asupra dobândirii/pierderii cetățeniei române, în termen de 30 de zile calendaristice de la data eliberării actelor de identitate, cu atașarea documentelor justificative în copie.

(2) Administratorul notificat conform alin. (1) are obligația să verifice informațiile primite de la participant, prin consultarea Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date, denumită în continuare *DEPABD*, și/sau Inspectoratul General pentru Imigrări.

(3) Administratorul, în baza verificării prevăzute la alin. (2), operează modificarea codului numeric personal al participantului în evidențele proprii și îl informează pe acesta cel puțin cu privire

la data efectuării modificării și numărul total de unități de fond deținute, în termen de 5 zile lucrătoare de la finalizarea operațiunilor.

Art. 19³. — (1) Participantul are obligația de a transmite angajatorului și administratorului o copie de pe noul act de identitate, cu semnătură în original pe aceeași pagină cu imaginea reprodusă prin copiere, în cazul în care din evidențele *DEPABD* rezultă că a fost modificat codul numeric personal și are un nou act de identitate, în termen de 30 de zile calendaristice de la eliberarea noului document.

(2) Administratorul notificat conform alin. (1) are obligația să verifice informațiile primite de la participant, prin consultarea *DEPABD*.

(3) Administratorul, în baza verificării prevăzute la alin. (2), operează modificarea codului numeric personal al participantului în evidențele proprii și îl informează pe acesta cel puțin cu privire la data efectuării modificării și numărul total de unități de fond deținute, în termen de 5 zile lucrătoare de la finalizarea operațiunilor.”

12. La articolul 21 alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) neefectuarea de către administratori a unor copii de siguranță ale informațiilor stocate în sistemul informatic privind Registrul participanților conform art. 8 și art. 8¹;”.

13. La articolul 21 alineatul (1), litera g) se modifică și va avea următorul cuprins:

„g) neîndeplinirea de către agentul de marketing a obligațiilor prevăzute la art. 18 alin. (2¹) și alin. (3);”.

14. La articolul 21 alineatul (1), după litera g) se introduce o nouă literă, litera h), cu următorul cuprins:

„h) neîndeplinirea de către administratori a obligațiilor prevăzute la art. 19² alin. (2) și (3) și art. 19³ alin. (2) și (3).”

15. La anexă, după punctul 3 se introduce un nou punct, punctul 3¹, cu următorul cuprins:

3¹. Declar pe propria răspundere că am semnat acest act individual de aderare în vederea:

aderării la un fond de pensii facultative;

transferului meu de la un alt fond de pensii facultative.

(Se marchează cu X de către participant în funcție de situația în care se află la momentul semnării.)”

Art. II. — Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării.

Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,
Mișu Negrițoiu

București, 13 aprilie 2017.

Nr. 9.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 054092